

Το κείμενο για τη μελλοντική στρατηγική της Ε.Ε. (COM (2009) 647 τελικό/24.11.2009) κρίνεται, καταρχάς θετικό. Η αναγνώριση της αύξησης της ανεργίας, της αναγκαιότητας της αύξησης ζήτησης, της στροφής στην πράσινη ανάπτυξη και οικονομία και της ανάγκης για ενεργητικότερη συμμετοχή της Ε.Ε. στα διεθνή φόρα, αποτελούν ελπιδοφόρα μηνύματα, ότι η Ευρώπη αρχίζει να αποδέχεται τα πραγματικά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, έστω και αν χρειάστηκε να μεσολαβήσει η οικονομική κρίση.

Πρέπει, όμως, να καταθέσουμε και τους προβληματισμούς μας, ως ένωση καταναλωτών:

1. Η στρατηγική της Λισσαβόνας προέβλεπε, επίσης, τρεις πυλώνες: ανταγωνιστικότητα, κοινωνική συνοχή και προστασία του περιβάλλοντος. Δυστυχώς, ο πρώτος πυλώνας προωθήθηκε, χωρίς παράλληλη προώθηση και μέτρα, για τους δυο άλλους πυλώνες. Σήμερα, η νέα στρατηγική περιλαμβάνει παρόμοιους ακόμη και ίδιους στόχους, αλλά αυτοί οι στόχοι περιγράφονται γενικόλογα, χωρίς να τίθενται συγκεκριμένοι στόχοι (ποιοτικοί ή ποσοτικοί) και αυτό μας κάνει επιφυλακτικούς, για την επιτυχία αυτής της στρατηγικής. Η μείωση της ανεργίας, την προηγούμενη δεκαετία, αποδείχτηκε πολύ εύθραυστη με το ξέσπασμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Φυσικά, δεν κατάφεραν όλα τα κράτη – μέλη τη μείωση της ανεργίας, στο 7% και παράλληλα οι μέθοδοι καταγραφής της ανεργίας, πολλές φορές πλήττουν την αξιοπιστία των στοιχείων και των αριθμών.
2. Η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και οικονομίας κατέχει ένα σημαντικό μέρος των διακηρύξεων της νέας στρατηγικής. Παρόλο που αναγνωρίζουμε την αναγκαιότητα της ανάπτυξης της οικονομίας, για να ξεφύγουμε, από τα προβλήματα της οικονομικής κρίσης, φοβόμαστε ότι για μια ακόμη φορά, η ανταγωνιστικότητα θα έχει προβάδισμα, σε σχέση με την κοινωνική συνοχή και το περιβάλλον.
3. Η συλλογική ανάληψη δράσης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη διάσωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος ήταν αναγκαία. Όμως, δε συνοδεύτηκε από ανάλογες πρωτοβουλίες, δράσεις, πολιτικές ή μέτρα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την προστασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των καταναλωτών, από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Εκτός από την αύξηση της εγγύησης των καταθέσεων, δεν είδαμε μέτρα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την προστασία των καταναλωτών, από πτώχευση, λόγω απώλειας εργασίας, για την προστασία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, λόγω μείωσης του κύκλου εργασιών, ή άλλα μέτρα, για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Η οδηγία, για τις υπηρεσίες, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, απαιτεί διορθωτικές παρεμβάσεις, ώστε να διασφαλίζεται ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης, του εργατικού δυναμικού, που μετακινείται, από χώρες, με χαμηλότερο εισόδημα, σε χώρες με υψηλότερο εισόδημα.
4. Η αναγνώριση ότι η περικοπή των δημόσιων δαπανών, για την παιδεία και την έρευνα δε θα βοηθήσει την πραγματοποίηση του ευρωπαϊκού οράματος, για το 2020, είναι θετικό βήμα. Πρέπει, όμως, να εμπλουτιστεί με τους τομείς της υγείας, της κοινωνικής

ασφάλισης και πρόνοιας. Και, φυσικά, πρέπει να υπάρξει αύξηση των δημοσίων δαπανών, προς τους τομείς της πράσινης ενέργειας, της μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας και της προστασίας των καταναλωτών. Πρέπει να δοθούν οικονομικά κίνητρα, προς τους καταναλωτές, που αλλάζουν συμπεριφορά και εφαρμόζουν τις αρχές της βιώσιμης κατανάλωσης. Απαιτούνται συστήματα καταγραφής, ανά έτος, για τη μείωση κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, καυσίμων από τα αυτοκίνητα, για τη μείωση του όγκου των απορριμμάτων, για την αύξηση της ανακύκλωσης. Απαιτούνται συγκεκριμένοι στόχοι, ανά έτος, η επίτευξη των οποίων θα συνεπάγεται ανταμοιβή, για τους καταναλωτές.

5. Συμφωνούμε ότι το κοινό όραμα δε μπορεί να είναι, απλώς, ένα άθροισμα 27 επιμέρους εθνικών πολιτικών. Όμως, η εναρμόνιση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δε μπορεί να θέτει, σε αμφισβήτηση ή να υποχρεώνει, σε υποβάθμιση, τα δικαιώματα των καταναλωτών, όπως αυτά ισχύουν, σε κράτη – μέλη. Ένα παράδειγμα αποτελεί η πρόταση της Ε.Ε., για την αναμόρφωση της οδηγίας, για τα συμβατικά δικαιώματα καταναλωτών, που εάν εγκριθεί, θα οδηγήσει, σε υποβάθμιση το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, όπως αυτό ισχύει, σε αρκετά κράτη – μέλη.
6. Αναγνωρίζουμε το θετικό ρόλο, που μπορεί να παίξει η καινοτομία, για την έξοδο, από την κρίση. Πρέπει, όμως, να τονίσουμε ότι τα οφέλη της καινοτομίας πρέπει να διαχέονται, σε όλους, όχι μόνο στη βιομηχανία και φυσικά, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανοί κίνδυνοι των νέων τεχνολογιών. Δεν είναι αρκετό να παρουσιάζονται κάποιες μελέτες και αναλύσεις, από τη βιομηχανία, για την αύξηση κερδοφορίας ή ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Πρέπει να συνεκτιμώνται οι πιθανοί κίνδυνοι, να υπάρχουν μελέτες, από ανεξάρτητους φορείς, που να εγγυώνται την ασφάλεια των καταναλωτών, πριν την έγκριση νέων τεχνολογιών. Η αρχή της προφύλαξης δεν πρέπει να εφαρμόζεται, επιλεκτικά.
7. Η γνώση και η απόκτησή της, μέσω της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, αποτελούν σημαντικά εργαλεία, για την έξοδο, από την κρίση. Η γνώση, όμως, δε μπορεί να αφορά μόνο της παραγωγικές διαδικασίες. Τα δικαιώματα των καταναλωτών πρέπει να ενσωματωθούν, στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση. Πέραν της αγωγής καταναλωτή,, η οποία πρέπει να περιληφθεί στα επίσημα εκπαιδευτικά σχολικά προγράμματα, όλων των βαθμίδων, πρέπει να υπάρξει εκπαίδευση των παραγωγών, πωλητών, προμηθευτών, σε θέματα προστασίας καταναλωτών. Πρέπει να ξαναδημιουργηθούν πανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών, στο Δίκαιο Καταναλωτή.
8. Η έρευνα είναι σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης. Οι πόροι, όμως, για την έρευνα, κυρίως την πανεπιστημιακή, δε μπορεί να προέρχονται, από τη βιομηχανία. Πρέπει να δημιουργηθεί ένα ταμείο, όπου θα συγκεντρώνονται πόροι και θα διανέμονται, για ανεξάρτητη έρευνα, με αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες θα πληρούν τις αρχές της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της δίκαιης κατανομής. Για την αξιολόγηση της κατανομής των πόρων θα πρέπει να θεσμοθετηθούν συγκεκριμένα κριτήρια.

9. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι, πραγματικά, απαραίτητη, για την αποφυγή του οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού. Όμως, δεν έχει ακόμα συμπεριληφθεί στις καθολικές υπηρεσίες. Η πρόσβαση, σε ευρυζωνική σύνδεση πρέπει να αποτελέσει καθολική υπηρεσία. Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονίσουμε ότι δεν αναλήφθηκαν ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, για τη διασφάλιση της πρόσβασης των καταναλωτών, στις καθολικές υπηρεσίες, η οποία κινδυνεύει, σήμερα, ακόμα περισσότερο, από το παρελθόν, λόγω οικονομικής κρίσης.
10. Για την ανάπτυξη της Ενιαίας Αγοράς, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών, στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Όμως, δεν έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα, για την ασφάλεια των ηλεκτρονικών συναλλαγών, η νομοθεσία, για τα ψηφιακά δικαιώματα των καταναλωτών καθυστερεί, οι προτάσεις, για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων δε λαμβάνουν, όσο θα έπρεπε υπόψη τους, το δικαίωμα των καταναλωτών να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Υπάρχει ανάγκη διαχωρισμού της παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων, για εμπορικούς και προσωπικούς λόγους. Ο κανονισμός για το εφαρμοστέο Δίκαιο Συμβάσεων (Rome I) δεν ήταν όσο τολμηρός θα έπρεπε και δεν κατοχύρωσε, όπως θα έπρεπε το δικαίωμα των καταναλωτών, για εφαρμογή του δικαίου της χώρας διαμονής τους. Θέλουμε να εκφράσουμε τον προβληματισμό μας, για την προσπάθεια απονομής ιδιαίτερων αρμοδιοτήτων, στους παρόχους διαδικτύου. Υποστηρίζουμε την ουδετερότητα των παρόχων και τη μη ποινικοποίηση των καταναλωτών.
11. Πιστεύουμε ότι πρέπει να σταματήσει το εμπόριο ρύπων και η ανταλλαγή πράσινων πιστοποιητικών, εάν, πραγματικά, στοχεύουμε, στη μείωση εκπομπών ρύπων. Και τα δύο συστήματα καταλήγουν, σε μια πλασματική μείωση ρύπων, σε παγκόσμιο επίπεδο.
12. Η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη μείωση του εργασιακού κόστους. Πρέπει να σέβεται τον παράγοντα εργασία και το περιβάλλον. Πέρα από τις απαιτήσεις ασφάλειας των αγαθών, η Ευρωπαϊκή Ένωση, πρέπει να θέσει, ως προϋποθέσεις τοποθέτησης των αγαθών, στην αγορά, το σεβασμό των εργασιακών σχέσεων και του περιβάλλοντος. Ένα σήμα, κοινό, ενιαίο, πανευρωπαϊκό πρέπει να θεσμοθετηθεί, το οποίο θα βοηθά τους καταναλωτές να κάνουν επιλογές φιλικότερες, στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.
13. Τα πρότυπα των οικολογικών προϊόντων πρέπει να γίνουν πιο αυστηρά και να καλύπτουν όλο τον κύκλο ζωής των αγαθών, από τις πρώτες ύλες μέχρι την απόρριψη.
14. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η Πολιτική για την Αλιεία πρέπει να λάβουν υπόψη τους τις κλιματικές αλλαγές και να αναμορφωθούν, ενσωματώνοντας πολιτικές προστασίας του νερού και προώθησης ποιοτικών προϊόντων, με την ταυτότητα.
15. Η αυτοκινητοβιομηχανία πρέπει να πιεστεί, για τη μείωση εκπομπών ρύπων, από τα αυτοκίνητα. Αυστηρότεροι στόχοι πρέπει να τεθούν και να υπάρξουν αντισταθμιστικά οφέλη, για όσες βιομηχανίες επιτυγχάνουν τους στόχους. Κίνητρα πρέπει να δοθούν, στους καταναλωτές, για απόσυρση ρυπογόνων αυτοκινήτων παλιάς τεχνολογίας.

16. Αποτελεί, πραγματικά, θετική εξέλιξη η διαπίστωση ότι η αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα έχει καθοριστική σημασία, για την ανάκαμψη. Ο συγκεκριμένος τομέας ευθύνεται, για την οικονομική κρίση, η οποία απέδειξε ότι όταν η αγορά αφήνεται, χωρίς κανόνες δημιουργεί προβλήματα, τα οποία καλούνται να λύσουν και να πληρώσουν αυτοί που δεν ευθύνονται για την κρίση, οι καταναλωτές. Η εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα και όχι μόνον αλλά ολόκληρης της αγοράς δεν πρέπει να αφεθεί σε αυτορρύθμιση ή κώδικες δεοντολογίας. Απαιτείται ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο και ισχυροί ελεγκτικοί μηχανισμοί. Όσον αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα απαιτούνται νομοθετικές ρυθμίσεις, για τα επιτόκια της καταναλωτικής πίστης, ξεκάθαρος ορισμός καταχρηστικών όρων (ένα ακόμη πρόβλημα, που δημιουργεί η πρόταση της Ε.Ε., για αναμόρφωση της οδηγίας, για τα συμβατικά δικαιώματα των καταναλωτών), μέτρα ενίσχυσης δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, νομοθετικό πλαίσιο, για τη στεγαστική πίστη, πτωχευτικό δίκαιο καταναλωτών.
17. Σε περιόδους οικονομικής κρίσης πρέπει να θεσμοθετηθεί η δυνατότητα των κρατών – μελών να προσφεύγουν, σε απευθείας δανεισμό, από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για να επωφελούνται των χαμηλών επιτοκίων οι εθνικές οικονομίες και οι φορολογούμενοι πολίτες και όχι οι τράπεζες των κρατών – μελών, οι οποίες δρώντας, ως μεσάζοντες, επωφελούνται τη διαφορά επιτοκίων, η οποία αρκετές φορές ανέρχεται, σε αρκετές μονάδες.
18. Θεωρούμε απαραίτητη την ενσωμάτωση των κοινωνικών δεικτών, στα Σύμφωνα Σταθερότητας και στον υπολογισμό του Α.Ε.Π. των κρατών – μελών. Η ενσωμάτωση των κοινωνικών δεικτών (ανεργία, πρόσβαση στις καθολικές υπηρεσίες, πρόσβαση στην υγεία, παιδεία, κοινωνική ασφάλιση κ.λπ.) αποτελεί βασική παράμετρο, για να επιτύχουμε τη βιώσιμη κοινωνική οικονομία της αγοράς και να επιτύχουμε την ισορροπία ανάμεσα στις ανθρώπινες αξίες και την οικονομική ανάπτυξη και το κέρδος.